

MRF 2025.83

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 16. april 2025, j.nr. 25/01086

Stadfæstet Miljøstyrelsens klaptilladelse efter havmiljølovens § 26 til klapning af 35.000 m³ havnesediment fra Flådestation Korsør i klapområde beliggende i Natura 2000-område, da beregningen af kumulative effekter kunne inddrage hensynet til, hvorvidt øvrige klapningstilladelser inden for samme vandområde var udnyttet, og tilladelsen ikke var omfattet af miljøvurderingslovens regler om VVM-screening, ligesom en væsentlighedsvurdering fandtes tilstrækkelig.

Efter ansøgning fra Forsvarets Ejendomsstyrelse (FES) meddelte Miljøstyrelsen i juli 2023 klaptilladelse efter havmiljølovens § 26 til i en 2-årig periode at klappe 35.000 m³ materiale fra Flådestation Korsørs to havnebassiner i Korsør Havn på klapplads K-033-02 beliggende i vandområde 206, Smålandshavet, og fuglebeskyttelsesområde F 128. Korsør Havn er beliggende ca. 500 m øst for Natura 2000-område 116, Centrale Storebælt, og mellem Korsør Havn og klappladsen ligger Natura 2000-område nr. 162, Skælskør Fjord, hvor udpegningsgrundlaget for begge områder bl.a. omfatter de marine naturtyper sandbanke, lagune, bugt og rev samt arten marsvin. Af vandområdeplanerne (2021-2027) fremgår, at den kemiske tilstand for vandområde 206 er "ikke-god", da der er overskridelser af miljøkvalitetskrav for visse tungmetaller i biota, mens der for sediment ikke er overskridelser vedr. cadmium, bly og PAH-forbindelsen antracen. I tilladelsen lagde Miljøstyrelsen på baggrund af prøver i havnebassinerne til grund, at der i klapp materialet ikke var koncentrationer over miljøkvalitetskriteriet for bly og cadmium, mens miljøkvalitetskriteriet for antracen var overskredet, men Miljøstyrelsen vurderede, at klapningen ikke vil bidrage til en merforurening med miljøfarlige stoffer af vandområdet, idet styrelsen lagde vægt på, at klappladsens areal var på mere end 0,63 km², og den tilladte klappmængde ville medføre en dybdeforringelse på ca. 5 cm på klappladsen, men at der ville ske spredning som følge af den naturlige sedimentvanding, og at der ikke var kumulerede effekter fra samtidig klapning, indvinding, bypass og havbrug. Miljøstyrelsen konkluderede derfor, at der ikke ville være væsentlige indvirkninger på Natura 2000-området. Klaptilladelsen blev påklaget af en forening, der bl.a. anførte, at tilladelsen medførte en forringelse af vandmiljøet, at tilladelsen var omfattet af krav om VVM-screening efter miljøvurderingslovens § 21, at Miljøstyrelsen ikke havde foretaget en væsentlighedsvurdering efter habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1, at påvirkningen af kemisk tilstand var sket på et

utilstrækkeligt grundlag, og at vurderingen af påvirkning af fisk, planter og dyr var mangelfuld. Miljø- og Fødevareklagenævnet afgjorde i første omgang klagesagen den 14. januar 2025, men efter anmodning fra klager blev sagen genoptaget. Miljø- og Fødevareklagenævnet lagde til grund, at den samlede kemiske tilstand for vandområde 206, hvor klapningen skulle ske, var 'ikke-god', da miljøkvalitetskravet var overskredet for bly, kviksølv, cadmium i biota, hvilket efter den seneste vandområdeplan også omfatter nikkel, men at hverken cadmium- eller antracenkoncentrationen for sediment var overskredet i vandområde 206. Herefter fandt klagenævnet fandt ikke grundlag for at tilsidesætte Miljøstyrelsens vurdering af, at der ikke vil ske et fald i tilstandsklasse for relevante miljøfarlige stoffer. Miljøstyrelsen havde bl.a. henvist til FAQ 51 til vejledning om krav til udledning af visse forurenende stoffer, hvorefter en væsentlig påvirkning forudsætter, at den gennemsnitlige årlige stigning af koncentrationen af et givet forurenende stof i sedimentet som følge af en udledning udgør 5 % eller mere af miljøkvalitetskravet for sediment. Da Miljøstyrelsen havde inddraget, at klappladsen tillige benyttes til klapning fra otte andre havne og sejlrendeprojekter, fandt nævnet ikke grundlag til at tilsidesætte styrelsens vurdering af, at de kumulerede effekter af tilladte klapninger ikke vil forringe vandområdets kemiske tilstand eller hindre, at vandområdet opfylder miljømålet om god kemisk tilstand, idet nævnet forudsatte, at de kumulerende effekter skal vurderes på baggrund af alle relevante klaptilladelser i vandområde 206 og ikke alene de aktuelle udnyttede klaptilladelser. Nævnet lagde videre vægt på, at når de kumulerende effekter af alle relevante klaptilladelser indgik i vurderingen, ville der ikke ske en overskridelse af miljøkvalitetskravene for antracen og cadmium. Miljø- og Fødevareklagenævnet afviste klagers indsigelse om, at klaptilladelsen var omfattet af miljøvurderingslovens regler om VVM-screening, og henviste til, at klapning ikke er listet i lovens bilag 1 eller 2, jf. **MRF 2021.176 Mfk**, og at der ikke var

tale om bortskaffelse af affald, da affaldsdirektivet (2008/98) ikke omfatter sedimenter, der flyttes inden for overfladevand med henblik på forvaltning af vand og vandveje eller for at forhindre oversvømmelse eller afbøde virkningerne af oversvømmelse og tørke eller landindvinding, hvis det bevises, at sedimenterne er ikke-farlige. Nævnet bemærkede herved, at det ikke fremgår af VVM-direktivet, at affaldsdirektivets undtagelser ikke finder anvendelse på VVM-direktivet. Vedrørende påvirkning af Natura 2000-områder lagde nævnet til grund, at Smålandsfarvandet i forvejen er stærkt trafikeret og dermed et relativt forstyrret område, at klappingstilladelsen var

tidsmæssigt begrænset og ikke medførte varige forandringer, hvorfor marsvin, der var en del af udpegningsgrundlaget, hurtigt ville kunne genoptage fødesøgning og rast i området efter endt klapping. Miljøstyrelsens væsentlighedsvurdering var derfor tilstrækkelig. Med samme begrundelse lagde nævnet til grund, at tilladelsen ikke var meddelt i strid med forbuddet mod at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for marsvin som bilag IV-art. På den baggrund stadfæstede Miljø- og Fødevareklagenævnet klaptilladelsen med den ændring, at tidsbegrænsningen af tilladelsen løb fra datoen for nævnets afgørelse i sagen.

Kommentar: Klagesagens hovedspørgsmål var, om den tilladte klapping ville medføre en forurening i modstrid med vandrammedirektivet og habitatdirektivet. Klagenævnet fulgte på dette punkt Miljøstyrelsens beregninger, hvor det var forudsat, at når miljøkvalitetskrav for bestemte kemiske stoffer ikke er overskredet, kan der tillades forringelse af vandmiljøet, så længe dette ikke fører til et fald i tilstandsklasse, uanset at vandområdet kemiske tilstand samlet set er dårlig. Denne fortolkning af forbuddet mod forringelse af vandmiljøet i vandrammedirektivets art. 4(1)(a) må anses for tvivlsom, da det forudsætter, at der kan ske yderligere forringelse med et miljøfarligt stof i et vandområde, der allerede er i dårlig kemisk tilstand, når blot der ikke er dårlig tilstand mht. netop det tilførte stof. Efter EU-Domstolens dom i sag C-461/13, *Weser*, er der ikke sikre holdepunkt for en sådan opdeling af påvirkningen, jf. uddybende Pagh: TjMKE 2026, s. 3. Det må dog medgives, at der mht. økologiske tilstandsklasser er en vis støtte til udlægningen i EU-Domstolens dom i sag C-671/22 (**MRF 2024.5**), men nævnet burde have redegjort nærmere for overvejsen. I forhold til den beregnede fortynding af forurenede stoffer i klappmaterialet er afgørelsen ligeledes svær at forene med klagenævnets afgørelse i **MRF 2025.93 Mfk** om klaptilladelse til Gisseløre Lystbådehavn i Storebælt, hvor kombinationsnævnet ophævede Miljøstyrelsens klaptilladelse, ligesom kravene til sagens oplysning i denne sag om klappingstilladelse fra Korsør synes noget lempeligere end i **MRF 2025.94 Mfk** og **MRF 2025.96 Mfk**, hvor klaptilladelser til Kolding Havn henholdsvis Vejle Havn blev ophævet og hjemvist.

I forhold til klagers indsigelse om, at klaptilladelser kræver VVM-screening, kan det undre, at Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke forholder sig til, at det direkte fremgår af havmiljølovens § 26, stk. 4, at ministeren til brug for de i § 26, stk. 2 og 3, nævnte vurderinger kan "stille krav om, at ansøgeren for egen regning lader foretage analyser af havbundsmaterialet, herunder udarbejder en miljøkonsekvensvurdering". Klagenævnet nævner reglen, men forholder sig ikke til indholdet, nemlig at der kan kræves miljøkonsekvensvurdering. Bestemmelsen i § 26, stk. 4, kom ind i havmiljøloven ved lov nr. 2006/474. Efter ordlyden er det nærliggende at antage, at lovgiver har ment, at klaptilladelser er omfattet af miljøvurderingslovens regler om miljøkonsekvensvurdering af projekter. Det kan ganske vist anføres, at det af forarbejderne til denne lovændring fremgår, at den var foranlediget af, at Kammeradvokaten havde påpeget, at de danske regler om bl.a. klaptilladelser ikke modsvarede EU-Domstolens fortolkning af habitatdirektivets art. 6(3) om konsekvensvurdering af projekters påvirkning af Natura 2000-områder, og at ordlyden hænger sammen med, at Miljøministeriet på daværende tidspunkt ikke sondrede mellem miljøvurdering efter VVM-direktivet og konsekvensvurdering efter habitatdirektivets art. 6(3). Der kan således på grundlag af Miljøministeriets tidligere misforståelser af EU-reglerne argumenteres for, at "miljøkonsekvensvurdering" i § 26, stk. 4, ikke refererer til VVM-direktivet, men til habitatdirektivet, hvor det dog ikke er muligt at pålægge ansøger at

udarbejde konsekvensvurderingen, jf. sag C-461/17, Holohan, mens denne pligt netop påhviler ansøger efter VVM-direktivet. Sammenholdes dette med, at klagesager om klapptilladelser netop drejer sig om, hvorvidt forureningspåvirkningen er tilstrækkeligt belyst, kan det i sig selv forekomme ubegribeligt, at Miljøstyrelsen med Miljø- og Fødevareklagenævnets tilslutning lægger så stor vægt på, at klapptilladelser ikke er omfattet af miljøvurderingslovens regler. Uanset forarbejderne må havmiljølovens § 26, stk. 4, føre til, at der i alle tilfælde bør gives en begrundelse, hvis Miljøstyrelsen mener, at der i en konkret sag ikke skal udarbejdes en miljøkonsekvensvurdering. Alt dette er forbigået af nævnet, der i stedet begrundet afvisningen med den begrundelse, der også blev anført i **MRF 2024.275 Mfk**, hvilket som anført i kommentaren til **MRF 2024.275 Mfk** forekommer at være en sammenblanding af VVM-direktivets regler om miljøvurdering af projekter om affaldsbortskaffelse med den saglige afgrænsning af affaldsdirektivets anvendelsesområde – men se dog på linje med nævnets afgørelse Elsig Jensen i TfmKE 2025, s. 105.

I forhold til Natura 2000-påvirkning kan afgørelsen sammenholdes med **MRF 2024.160 Mfk** om tilladelse til klapning på klapplads i Grønsund, hvor en væsentlighedsvurdering ikke fandtes tilstrækkelig, hvorfor klapptilladelsen blev ophævet og hjemvist. I forhold til vandrammedirektivets forbud mod forringelse af vandmiljøet er det ligeledes vanskelig at forene afgørelsen med nævnets tidligere afgørelse i **MRF 2023.78 Mfk**, men for den sags skyld også **MRF 2025.92 Mfk**.

Stadfæstelse af tilladelse i genoptaget sag om klapning af oprensningsmateriale fra Flådestation Korsør på klapplads i Smålandsfarvandets åbne del

Sag: 25/01086

Dato: 16. april 2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet traf den 14. januar 2025 afgørelse om at stadfæste Miljøstyrelsens afgørelse af 7. juli 2023 om tilladelse til klapning af oprensningsmateriale fra Flådestation Korsør på klapplads K_033_02 i Smålandsfarvandets åbne del, med følgende ændring af vilkår A, hvor det tilføjede er anført med *kursiv*, og det bortfaldne er ~~gennemstreget~~:

"A. Tilladelsen gælder i tidsrummet ~~den 5. august 2023 til den 5. august 2025~~ den 14. januar 2025 til den 14. januar 2027".^[1]

Klager i den tidligere klagesag har anmodet Miljø- og Fødevareklagenævnet om at genoptage behandlingen af klagesagen vedrørende Miljøstyrelsens afgørelse af 7. juli 2023.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har besluttet at genoptage behandlingen af klagesagen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har herefter truffet afgørelse efter havmiljølovens § 26, stk. 1, jf. § 51, stk. 1, nr. 1.^[2]

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Miljøstyrelsens afgørelse af 7. juli 2023 om tilladelse til klapning af oprensningsmateriale fra Flådestation Korsør på klapplads K_033_02 i Smålandsfarvandets åbne del, med følgende ændring af

vilkår A, hvor det tilføjede er anført med *kursiv*, og det bortfaldne er gennemstreget:

"A. Tilladelsen gælder i tidsrummet ~~den 5. august 2023 til den 5. august 2025~~ *den 16. april 2025 til den 16. april 2027*".

Afgørelsen erstatter Miljø- og Fødevareklagenævnets tidligere afgørelse af 14. januar 2025.

Det indbetalte gebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet^[3] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.^[4] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen kan anlægges ved domstolene.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Indhold

[1. Beslutning om genoptagelse](#)

[2. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet](#)

[3. Sagens oplysninger](#)

[3.1 Naturforhold](#)

[3.1.1 Natura 2000-område nr. 116 og 162](#)

[3.1.2 Vandområde 206](#)

[3.2 Den påklagede afgørelse](#)

[3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 14. januar 2025](#)

[3.4 Klagens indhold](#)

[3.5 Miljøstyrelsens bemærkninger til klagen](#)

[3.6 Nye oplysninger under den oprindelige klagesags behandling](#)

[3.7 Nye oplysninger under den fornyede behandling af klagesagen](#)

[4. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse](#)

[4.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse](#)

[4.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger](#)

[4.2.1 Indledende bemærkninger](#)

[4.2.2 Ad 1\) Om klapning er omfattet af reglerne i miljøvurderingsloven](#)

[4.2.3 Ad 2\) Påvirkning af vandområde 206](#)

[4.2.4 Ad 3\) Påvirkning af Natura 2000-område nr. 116 og 162](#)

[4.2.5 Ad 4\) Påvirkning på bilag IV-arten marsvin](#)

[4.2.6 Ad 5\) Tilladelsens gyldighedsperiode](#)

[4.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse](#)

1. Beslutning om genoptagelse

Klager i den tidligere klagesag (herefter klager) har den 2. februar 2025 anmodet Miljø- og Fødevareklagenævnet om at genoptage behandlingen af klagesagen vedrørende Miljøstyrelsens afgørelse af 7. juli 2023.

Som begrundelse for anmodningen har klager anført, at der er fremkommet nye faktiske oplysninger af væsentlig betydning, idet Miljøstyrelsen ikke har inddraget alle klaptilladelser meddelt i perioden 5 år forud for den påklagede tilladelse i vurderingen af de kumulerede effekter. Klager har nævnt tre klaptilladelser til henholdsvis Næstved Havn, Masnedsund Havn og Skælskør Sejlrende, som styrelsen ikke har medtaget i vurderingen.

Klager har videre anført, at idet Miljø- og Fødevareklagenævnet traf afgørelse 2,5 måned tidligere end oplyst til klager, blev klager afskåret fra at fremsende bemærkninger til Miljøstyrelsens bemærkninger, som ifølge klager er forkerte og mangelfulde.

Klager har desuden fremført en række betragtninger, som i det væsentligste gentager den tidligere klage, vedrørende manglende miljøvurdering,

utilstrækkelig vurdering af dyrelivet i klapområdet som følge af iltsvind, utilstrækkelig vurdering af Natura 2000-områder og bilag IV-arten marsvin samt manglende efterlevelse af fiskerilovens § 78.

En myndighed er forpligtet til at genoptage behandlingen af en sag, hvis der i forbindelse med anmodningen om genoptagelse fremkommer nye faktiske oplysninger af så væsentlig betydning, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen havde fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med den tidligere behandling af sagen. En myndighed kan også have pligt til at genoptage behandlingen af en sag, hvis der ved den tidligere sagsbehandling er begået væsentlige fejl. Desuden kan væsentlige nye retlige forhold betyde, at der er en forpligtelse til at genoptage behandlingen af en sag. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis domstolene i en tilsvarende sag har underkendt myndighedens fortolkning eller praksis, eller der er sket en væsentlig ændring med tilbagevirkende kraft i det retsgrundlag, der forelå på tidspunktet for den tidligere afgørelse.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at der med anmodningen om genoptagelse er fremkommet nye faktiske oplysninger af væsentlig betydning, der kan begrunde, at behandlingen af klagesagen vedrørende Miljøstyrelsens afgørelse af 7. juli 2023 genoptages. Nævnet har lagt vægt på klagers oplysning om, at der er meddelt klap tilladelser i vandområde 206, der ikke er inddraget i Miljøstyrelsens vurdering af de kumulerende effekter.

Klager har den 30. marts og 10. april 2025 fremsendt supplerende bemærkninger. Klager har, for så vidt angår den kemiske tilstand i vandområdet, bemærket, at såfremt der allerede forekommer overskridelser af miljøkvalitetskravene for de klaprelevante stoffer i enten vand, biota eller sediment, kan yderligere klapninger over miljøkvalitetskravene ikke komme på tale, idet merudledning er en yderligere forringelse, når den kemiske tilstand er i den laveste tilstandsklasse. Hertil har klager anført, at der altid skal være kendskab til de relevante koncentrationer af de miljøfarlige forurenende stoffer, da det ellers ikke konkret kan vurderes, om der sker en forringelse. I forlængelse heraf har klager bemærket, at midlertidige forringelser og forringelser i dele af et vandområde er omfattet.

Det er endvidere klagers forståelse, at det ikke er i overensstemmelse med vandrammedirektivet, at Miljøstyrelsen arbejder med en væsentlighedsvurdering, når styrelsen vurderer, om der kan meddeles tilladelse til at udlede konkrete miljøfarlige forurenende stoffer, når miljøkvalitetskravet

allerede er overskredet i det konkrete vandområde. Klager har i denne forbindelse henvist til praksis fra EU-Domstolen, der fastslår, at enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof udgør en forringelse, når kvalitetskravet allerede er overskredet. Klager har desuden henvist til en række afgørelser fra Domstolen til bedømmelsen af, hvornår der foreligger en forringelse.

Klager har desuden bemærket, at det efter Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse i VEGA-sagen[5] er klart, at kendskab til koncentrationerne i recipienten af de relevante miljøfarlige forurenende stoffer, som en ny udledning indeholder, er helt afgørende for, om udledningen vil kunne tillades. Det er herefter klagers opfattelse uholdbart, at tillade yderligere udledninger uden nyere viden om recipientens tilstand for de relevante miljøfarlige forurenende stoffer. Ligesom det er klagers opfattelse, at brugen af repræsentative overvågningspunkter langt fra udledningspunktet medfører, at der accepteres en forringelse i mere nærliggende dele af vandområdet.

Det er endvidere klagers opfattelse, at det er uholdbart, at Miljøstyrelsen under Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af klagen får mulighed for at reparere på en tilladelse, der er utilstrækkeligt oplyst. Klager har hertil bemærket, at nævnet kortslutter klageprocessen og afskærer andre klageberettigede fra at påklage styrelsens efterfølgende tilpasninger.

2. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Miljøstyrelsens afgørelse er den 3. august 2023 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af [Forening1].

Klager har navnlig anført, at

- projektet er omfattet af miljøvurderingsloven,
- Miljøstyrelsen ikke har vurderet tilstrækkeligt på de kumulerende effekter,
- styrelsen burde have foretaget en væsentlighedsvurdering i forhold til Natura 2000-områder og bilag IV, -
- påvirkningen af den kemiske tilstand er vurderet på et utilstrækkeligt grundlag,
- vurderingen af påvirkningen af fisk, planter og dyr er mangelfuld, og
- muligheden for deponering af sediment på land ikke er prøvet.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 3.4.

3. Sagens oplysninger

3.1 Naturforhold

3.1.1 Natura 2000-område nr. 116 og 162

Optagningsområdet er beliggende ca. 500 m øst for Natura 2000-område nr. 116 Centrale Storebælt og Vresen, der omfatter habitatområde H100 og fuglebeskyttelsesområderne F73 og F98. Den sydlige del af klapplads K_033_02 er beliggende inden for fuglebeskyttelsesområde F128 Smålandsfarvandet. Imellem oprensingsområdet og klappladsen ligger Natura 2000-område nr. 162 Skælskør Fjord og havet og kysten mellem Agersø og Glænø, der omfatter habitatområde H143 og fuglebeskyttelsesområde F95 og F96. Ca. 2,5 km syd for klappladsen ligger habitatområde H149, som nu er en del af Natura 2000-område nr. 116, men tidligere var en del af Natura 2000-område nr. 170.

På tidspunktet for afgørelsens meddelelse udgjorde Natura 2000-plan 2022-2027 administrationsgrundlaget for den pågældende tilladelse.^[6] Det fremgår, at udpegningsområdet for Natura 2000-område nr. 116 bl.a. er de marine naturtyper sandbanke (1110), lagune (1150), bugt (1160), rev (1170) samt arten marsvin.

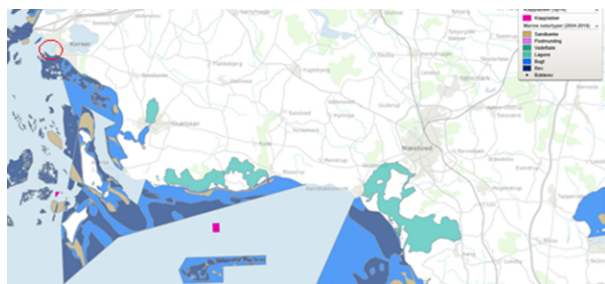
Den overordnede målsætning i Natura 2000-planen for område nr. 116 er bl.a., at områdets marine naturtyper får en veludviklet bundvegetation og fauna, som bl.a. kan sikre fødegrundlaget for marsvin samt yngle- og trækfugle på udpegningsgrundlaget. Der er særligt fokus på de udbredte forekomster af stenrev (1170) samt bugter og vige (1160), og at området sikres som et af landets vigtigste levesteder for den høje forekomst af marsvin. Derudover sikres god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

Udpegningsgrundlaget for habitatområde H149 Kirkegrund består af sandbanke (1110), bugt (1160) og rev (1170). De overordnede målsætninger i området er, at områdets marine naturtyper, som alle har en stærk ugunstig bevaringsstatus, sikres og opretholder et artsrigt plante- og dyreliv. Revene udgør endvidere et større sammenhængende naturområde med et artsrigt dyre- og planteliv. Stenrevene prioriteres højt. Bugter skal sikres, da naturtypen udgør en særlig

stor forekomst i Danmark. Herudover skal den økologiske integritet for området sikres ved god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 162 består bl.a. af de marine naturtyper sandbanke (1110), vadeblade (1140), lagune (1150), bugt (1160) og rev (1170) samt arten marsvin. Områdets overordnede målsætning er bl.a., at de marine naturtyper opnår en rig bundvegetation og fauna, som bl.a. kan sikre fødegrundlaget for områdets høje forekomst af marsvin samt ynglende og rastende fugle på udpegningsgrundlaget.

Beliggenheden af naturtyperne på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne fremgår af basisanalysen for områderne[7] [8] [9] og af det digitale kortmateriale på Miljøministeriets MiljøGIS.[10] Heraf kan det bl.a. ses, at klapplads K_033_02 ikke er beliggende inden for de udpegede marine naturtyper, men at især naturtypen rev (1170), bugter og vige (1160) og sandbanke (1110) er beliggende imellem oprensningsområdet og klappladsen, jf. følgende udklip fra MiljøGIS, hvor optagningsområdet er markeret med rød cirkel, klappladsen er markeret med pink, bugter og vige er markeret med lyseblå, rev er markeret med mørkeblå og sandbanke er markeret med brun:

3.1.2 Vandområde 206

Klappladsen og oprensningsområdet er beliggende i vandområde 206 Smålandsfarvandet, åbne del. Det fremgår af bilag 2 til miljømålsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 3, nr. 2, at vandområdet er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand.[11]

På tidspunktet for meddelelse af tilladelse til klapning udgjorde vandområdeplanerne for 2021-2027 administrationsgrundlaget.[12]

Den konkrete tilstandsvurdering af vandområderne fremgår af MiljøGIS for vandområdeplanerne for 2021-2027.[13] Baggrundsdata for Miljøstyrelsens vurdering kan tillige tilgås via vandplandata.dk.

Den samlede kemiske tilstand for vandområde 206 Smålandsfarvandet, åbne del, er ikke-god, idet bly, kviksølv og cadmium i biota er overskredet.[14]

Endvidere fremgår det af MiljøGIS for høring af genbesøg af vandområdeplaner 2021-2027,[15] at den kemiske tilstand for vandområde 206 Smålandsfarvandet, åbne del, er ikke-god, hvilket ifølge Vandplandata (genbesøg af vandområdeplanerne)[16] fortsat skyldes overskridelse af miljøkvalitetskravet for bly, kviksølv og cadmium i biota, og nu tillige også overskridelse af miljøkvalitetskravet for nikkel i sediment.

3.2 Den påklagede afgørelse

Miljøstyrelsen har den 7. juli 2023 med hjemmel i havmiljølovens § 26 meddelt en 2-årig tilladelse til Flådestation Korsør til klapning af i alt 35.000 m³ oprensningsmateriale fra Flådestation Korsørs to havnebassiner i Korsør Havn på klapplads K_033_02 i Smålandsfarvandet, åbne del.

Det fremgår af afgørelsen, at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har ansøgt om oprensning og genplacering af havbundsmateriale fra Flådestation Korsør for at kunne opretholde tilstrækkelige vanddybder for deres fartøjer.

Miljøstyrelsen har vurderet, at oprensningsmaterialet ikke er egnet til bypass, kystnær nyttiggørelse eller nyttiggørelse på land. Styrelsen har lagt vægt på, at materialet indeholder lettere forhøjede koncentrationer af miljøfarlige stoffer, samt materialets relativt store indhold af finkornet materiale.

Miljøstyrelsen har i forhold til sedimentet vurderet følgende i tilladelsen:

"I forbindelse med ansøgning om klapning blev der i juni måned 2022 foretaget analyser af materiale fra seks delområder i havnen. [...]

De aktuelle oprensningssområder består af fem delområder fra de to havnebassiner, hvorfra der ønskes oprenset. Der blev udtaget fem stikprøver fra hver delområde, der blev blandet sammen og en delmængde af hver blev sendt til analyse for miljøfarlige stoffer. Resultatet af et gennemsnit af analyserne fremgår af tabel 1. Værdierne for nedre og øvre aktionsniveau, jf.

klapvejledningen^[fodnote], samt et beregnet baggrundsniveau for samme type materiale fremgår også af tabel 1.

Data, der ligger til grund for baggrundsniveau, er baseret på overvågnings-data fra NOVANA programmet^[fodnote]. [...]

Tabel 1. Analyser fra optagningsområdet i Flådestation Korsørs havnebassiner.

Stof	Flådestation Korsør	Beregnet baggrundsniveau v. samme GT	Nedre Aktionsniveau mg/kg TS	Øvre Aktionsniveau mg/kg TS
Tørstof i % af vådvægt	46,8			
Glødetab (GT) i % af tørstof	7,4	7,4		
Arsen (mg/kg TS)	11		20	60
Bly (mg/kg TS)	20		40	200
Cadmium (mg/kg TS)	0,5	0,2-1,1	0,4	2,5
Krom (mg/kg TS)	20		50	270
Kobber (mg/kg TS)	29	9-35	20	90
Kviksølv (mg/kg TS)	0,06		0,25	1

Nikkel (mg/kg TS)	16		30	60
Tributyltin (TBT) (µg/kg TS)	50	2-42	7	200
Zink (mg/kg TS)	92		130	500
PAH (mg/kg TS)*	0,1		3	30
PCB (mg/kg TS)**	0,002		0,020	0,200

TS = tørstof.

*Summen af de følgende 9 PAH'er: anthracen, benz[a]anthracen, benz[g,h,i]perylene, benz[a]pyren, chrysen, flouranthen, indeno[1,2,3-cd]pyren, pyren & phenanthren.

** Summen af følgende 7 PCB'er: PCB 28, PCB 52, PCB 101, PCB 118, PCB 138, PCB 153, PCB 180

Ingen af de målte stoffer ligger over klapvejledningens øvre aktionsniveau. Der blev fundet lettere forhøjede koncentrationer af stofferne cadmium, kobber og TBT i forhold til nedre aktionsniveau. En sammenligning med en statistisk beregning af indholdet af disse stoffer i ikke kildepåvirket havbund med et tilsvarende glødetab viser, at både cadmium og kobber ligger indenfor, hvad der kan findes i tilsvarende havbundsmateriale uden for havnen. Indholdet af TBT ligger lidt højere end baggrundsværdierne men stadig langt under øvre aktionsniveau. Den fortynding der vil ske i forbindelse med klapningen, vil hurtigt bringe koncentrationerne ned på samme niveau som omgivelserne.

[...]

Der er også foretaget en kornkurveanalyse af blandingsprøverne fra optagningsområdet. Kornkurverne viser, at materialet består af en blanding af silt og sand med et mindre indhold af grus. Sandet vil bundfældes tæt på klappladsen, mens den del af det siltede materiale, der er løst, og som spredes i vandsøjlen, vil forblive i vandsøjlen i lang tid og dermed blive spredt langt væk fra

klappladsen under stor fortynding, og bundfældes i umåleligt tynde lag langt fra klappladsen. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at en klapning af materialet kun vil medføre lokal og kortvarig fysisk påvirkning på, og tæt omkring klappladsen efter endt klapning.”

Miljøstyrelsen har i forhold til den økologiske tilstand vurderet, at de påvirkninger på vandmiljøet, som optagningen og klapningen vil medføre, vil være lokale og kortvarige, og at de hverken vil ændre på vandområdets nuværende tilstand eller dets mulighed for efterfølgende at opnå god økologisk tilstand.

I forhold til vandområdets kemiske tilstand fremgår følgende af tilladelsen:

”Den kemiske tilstand vurderes for stoffer optaget på EU’s liste over prioriterede stoffer. Den kemiske tilstand er i vandområdeplaner 2021-2027 angivet som ”ikke god” i Smålandsfarvandets åbne del. De målinger, der overskrider EU’s kvalitetskriterier stammer fra målinger i biota og ikke fra sedimentet.

Miljøstyrelsen vurderer, at miljøkvalitetskriterier i sedimentet (SKK) er de mest relevante i forhold til vurdering af påvirkningen af den kemiske tilstand ved klapning. EU’s kvalitetskriterier for sediment af relevans for klapning afviger ikke fra de krav der stilles til de nationalt specifikke kemiske stoffer.

Der er indført nationale miljøkvalitetskrav for sediment for tungmetallerne bly og cadmium og for PAH forbindelsen antracen. Miljøkvalitetskravene er fastsat i BEK nr. 796 af 13/06/2023^[fodnote].”

For at opnå god kemisk tilstand må baggrundsværdien i vandområdet ikke overskride 163 mg/kg TS for bly, for cadmium må baggrundsværdien ikke overstige 3,8 mg/kg TS mere end det naturlige baggrundsniveau, og for antracen er kvalitetskravet fastsat til $0,096 \text{ mg/kg TS} \times f_{oc}$. (F_{oc} er fraktionen af organisk kulstof i sedimentet). Ifølge Vandområdeplanerne 2021-2027 som trådte i kraft d. 15. juni 2023, er sedimentkvalitetskravet for antracen i vandområde 206 udregnet til 0,0048 mg/kg TS, hvilket svarer til en F_{oc} på 0,05^[fodnote].

Disse kvalitetskrav svarer til de EU fastsatte sedimentkvalitetskrav.

I vandområde 206 er cadmium, bly og antracen i sediment målt til henholdsvis 0,37, 12,7 og 0,003 mg/kg TS. Ingen af disse stoffer overskrider dermed deres sedimentkvalitetskrav i vandområdet.

Klapmaterialets indhold af bly og cadmium (tabel 1) overskrider ikke de fastsatte miljøkvalitetskrav for god tilstand i vandområdet. Antracenkoncentrationen er målt til 0,031 mg/kg TS i klapmaterialet, og sedimentkvalitetskravet for klapmaterialet er udregnet til 6,9 ug/kg TS med en F_{oc} på 0,071, og overskrider derfor det sedimentkvalitetskrav for antracen der er sat i vandområdet. Da antracenkoncentrationen målt i klapsedimentet ligger over sedimentkvalitetskravet for antracen i vandområdet, har Miljøstyrelsen lavet en vurdering af klapmaterialet for at redegøre for, hvorvidt klapningen af materialet ikke medføre en forringelse af vandområdet i forhold til antracen i sediment.

[...]

NOVANA-målinger af glødetab i vandområdet ligger væsentlig lavere end målingerne fra havnen. Det fremgår af både kornkurven og af glødetabet for klapmaterialet, at det har et moderat indhold af finkornet og organisk materiale. Da de miljøfarlige stoffer hovedsageligt er bundet til det finkornede materiale, er det ikke overraskende, at der kan være forhøjede koncentrationer af miljøfarlige stoffer i havnebassinet, hvor det finkornede materiale hober sig op. Når materialet klappes på klappladsen, vil den finkornede fraktion imidlertid spredes med strømmen og dermed ikke udgøre en større del af havbunden, end der naturligt findes i området. Under klapningen vil der ske en stor fortynding af klapmaterialet med de omgivende vandmasser, og der er ikke anledning til at mistænke klapmaterialet for at bidrage til en overkoncentration af antracen i forhold til det eksisterende baggrunds niveau i vandområdet. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at vandområdets tilstand for antracen ikke vil påvirkes negativt som følge af den tilladte klappning.

Miljøstyrelsen finder ikke anledning til at mistænke klapmaterialet for at bidrage til en merforurening af miljøfarlige stoffer i vandområdet.

Samlet vurdering i forhold til kemisk tilstand

Miljøstyrelsen vurderer, at klappning af materialet fra Flådestation Korsør ikke vil medføre en forringelse af vandområdets nuværende tilstand for bly, cadmium og antracen."

Miljøstyrelsen har vurderet, at der ikke er risiko for, at klapningen vil medføre målelige dybdeforringelser på klappladsen eller i omgivelserne til denne. Styrelsen har herved lagt vægt på klappladsens areal på mere end 630.000 m² og den tilladte klappmængde, hvilket vil medføre en dybdeforringelse på ca. 5 cm på

klappladsen, hvis alt materialet forbliver på klappladsen. Hertil har styrelsen dog bemærket, at i praksis vil strømmen i området udjævne en højdeforskel og således gradvist fordele klapmaterialet videre i strømmens retning, som herefter vil genindgå i den naturlige sedimentvandring, hvorefter klapmaterialet ikke forventes kun at lægge sig direkte på klappladsen.

I forlængelse heraf har Miljøstyrelsen anført, at der ligeledes er meddelt yderligere otte klapningstilladelser til klapplads K_033_02, og at den samlede mulige klapning pr. år er 150.000 m³. Det er styrelsens vurdering, at med en konservativ beregnet restmængde på klappladsen på 630.000 m³, vil der være rigelig plads på klappladsen til alle klaptilladelserne, selv hvis alt materialet blev liggende på pladsen efter endt klapning, idet kravet til mindstedybden på klappladsen er 10 m, og den seneste registrerede mindstedybde var 11 m.

Miljøstyrelsen har anført, at nærmeste bypass, havbrug og råstofindvindingsområde til klappladsen ligger over 6 km fra klappladsen. På den baggrund har styrelsen vurderet, at der ikke vil opstå kumulerende effekter af samtidig klapning, indvinding, bypass og havbrug. Styrelsen har ligeledes vurderet, at der ikke vil opstå kumulerende effekter af klapning i iltsvindssæsonen, idet der i området omkring klappladsen sjældent ses iltsvind, og når det optræder, er det i moderat form.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at tilladelsen ikke vil medføre væsentlige påvirkninger af Natura 2000-område nr. 116, herunder fuglebeskyttelsesområde nr. 128 og nr. 162. Styrelsen har lagt vægt på, at strømretningen medfører, at sedimentet vil have undergået en betydelig fortynding med det omgivende vand og sediment, før det når habitatområderne, hvorfor klapaktiviteten ikke vil ændre på habitatområderne og de dertilhørende naturtyper. I forhold til optagningen har styrelsen anført, at idet området ligger inden for havnens dækkende værker i et område, der normalt er trafikeret, vil hverken de fysiske forstyrrelser eller spredning af materialet til Natura 2000-område nr. 116 udgøre en trussel mod udpegningsgrundlaget. Styrelsen har videre vurderet, at lagunerne på udpegningsgrundlaget i habitatområde nr. 142 ikke er relevante i forhold til klapning, idet lagunerne er placeret i Skælskør Fjord eller afsnøret fra havet, ligesom at vadefladerne, der ligger på lav dybde, ikke vil blive påvirket væsentligt af klapningen, idet klappladsen og dennes omgivelser er placeret på dybder omkring 10 m. I forhold til sandbanker er det styrelsens vurdering, at afstanden til klappladsen gør, at de ikke er relevante for klapningen.

Miljøstyrelsen har oplyst, at fuglebeskyttelsesområde nr. 96 og nr. 128 ligger i nærheden af klappladsen, og at de beskyttede arter, der er relevante i nærheden af klappladsen, er edderfugl og gråstrubet lappedykker. Om fuglene har styrelsen oplyst, at de begge er overvintrende trækfugle, at edderfuglen kan dykke ned til 20 m for at finde føde, men oftest søger føde på lavere vand, og at gråstrubet lappedykker næsten udelukkende opholder sig til havs uden for yngletiden. Idet klappladsen ligger på mere end 10 meters dybde, og Smålandsfarvandet er et relativt trafikeret område, er fuglene i området vant til at søge væk, når der er aktiviteter ved klappladsen. Styrelsen har desuden anført, at et klapfartøj bevæger sig med så lav hastighed, at fuglene kan nå at svømme fri af fartøjet, også i fældeperioden. Styrelsen har ligeledes lagt vægt på, at klappladsen udgør et meget lille areal af fuglebeskyttelsesområde nr. 96 og nr. 128, og at der er store tilsvarende og nærliggende arealer, hvor fuglene kan raste og fouragere, mens klapningen foregår.

Det er ligeledes Miljøstyrelsens vurdering, at fuglenes fødegrundlag ikke vil blive reduceret på grund af klapning, idet klapningen ikke medfører væsentlige reduktioner i områdets bundvegetation, bunddyr eller fisk. I forhold til optagningen har styrelsen vurderet, at tilladelsen ikke vil medføre en øget fysisk forstyrrelse af fuglene i fuglebeskyttelsesområde nr. 98, idet Korsør Havn er karakteriseret som en havn med høj maritim trafik.

Miljøstyrelsen har vurderet, at klapning i henhold til den meddelte tilladelse ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder inden for marsvins naturlige udbredelsesområde. Styrelsen har lagt vægt på, at støjgener i forbindelse med klapning ikke er så kraftige, at de påvirker hørelsen hos fisk og pattedyr, hvorfor støj i forbindelse med tilladelsen kun vil medføre kortvarig forstyrrelse af dyrene. Hertil har styrelsen oplyst, at støj i forbindelse med klapning sjældent overstiger 0,16 kHz, og at studier viser, at marsvin reagerer bedst på lyde over 10 kHz og ofte kommunikerer mellem 0,2-180 kHz. Styrelsen har ligeledes lagt vægt på, at projektet er tidsmæssigt begrænset, og at idet klapningen ikke vurderes at medføre langvarige forandringer på havbunden, vil både fisk og pattedyr hurtigt kunne genoptage deres færden i området efter endt klapning, og at bundfaunaen ligeledes forventes at genetablere sig.

Miljøstyrelsen har på ovenstående baggrund vurderet, at en tilladelse til at klappe materiale fra Flådestation Korsørs havnebassiner i Korsør Havn på den ansøgte klapplads og på de angivne vilkår vil være acceptabel i henhold til den gældende lovgivning og vejledning herom.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 14. januar 2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet traf den 14. januar 2025 afgørelse om at stadfæste Miljøstyrelsens afgørelse af 7. juli 2023 om tilladelse til klapning af oprensningsmateriale fra Flådestation Korsør på klapplads K_033_02 i Smålandsfarvandets åbne del.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterede, at det af vandplandata.dk for vandområdeplanerne for 2021-2027 fremgår, at den samlede kemiske tilstand for vandområde 206 Smålandsfarvandet, indre del er ikke-god, idet miljøkvalitetskravet for bly, kviksølv og cadmium i biota er overskredet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterede videre, at miljøkvalitetskravet for antracen har ændret sig siden Miljøstyrelsen traf afgørelse den 7. juli 2023. Styrelsen har med baggrund i bekendtgørelse nr. 796 af 13. juni 2023 og nyt dansk datablad for antracen fra oktober 2023 anført, at miljøkvalitetskravet for antracen i sediment er 0,00984 mg/kg TS.

Herefter konstaterede Miljø- og Fødevareklagenævnet, at hverken cadmium- eller antracenkoncentrationen i vandområde 206 overskrider miljøkvalitetskravene i sediment, men at koncentrationen af antracen i klapningsmaterialet overskrider miljøkvalitetskravet for sediment i vandområde 206. For cadmium overskrider koncentrationen i klapmaterialet ikke miljøkvalitetskravet for sediment i vandområde 206.

Miljø- og Fødevareklagenævnet fandt ikke grundlag for at tilsidesætte Miljøstyrelsens vurdering af, at der ikke som følge af den tilladte klapning vil ske et fald i tilstandsklasse for klaprelevante miljøfarlige forurenende stoffer, herunder bl.a. antracen og cadmium, hvorfor klapningen ikke vil medføre en forringelse af den kemiske tilstand i vandområde 206, og dermed ikke vil være til hinder for opfyldelsen af målet om god kemisk tilstand i vandområdet. Nævnet lagde ved vurderingen vægt på, at miljøkvalitetskravene i vandområde 206 med klapningen ikke bliver overskredet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærkede, at klager havde anført, at Miljøstyrelsens vurdering af kumulerende effekter ved klapningen på den pågældende klapplads i Smålandsfarvandet er utilstrækkelig.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterede, at det af den påklagede afgørelse fremgår, at Miljøstyrelsen i vurderingen af den tilladte klapnings påvirkning af vandområdet har inddraget det forhold, at klappladsen tillige benyttes til klapning af oprensningsmateriale fra otte andre havne- og sejlrendeprojekter, der tilsammen bidrager med en klappmængde på 150.000 m³ pr. år. Styrelsen har i høringssvar af den 10. december 2024 suppleret vurderingen af kumulerende effekter i forhold til den samlede påvirkning af en række miljøfarlige forurenende stoffer, fra aktuelle klaptilladelser på andre klappladser i vandområde 206.

Miljø- og Fødevareklagenævnet fandt ikke anledning til at tilsidesætte Miljøstyrelsens vurdering af, at de kumulerende effekter af alle tilladte klapninger til klappladser i vandområde 206 ikke vil medføre en forringelse af den kemiske tilstand i vandområde 206, ligesom klapningerne ikke er til hinder for, at vandområdet opfylder miljømålet om god kemisk tilstand for klaprelevante stoffer. Nævnet lagde ved vurderingen vægt på, at for kvalitetselementerne antracen og cadmium, der er i god kemisk tilstand i sediment i vandområde 206, overskrides miljøkvalitetskravet i sediment ikke som følge af de aktuelle klaptilladelser.

3.4 Klagens indhold

Klager har anført, at klapning af sediment må betragtes som et projekt til bortskaffelse af affald, jf. miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 11, litra b, hvorfor projektet burde have været miljøvurderet efter miljøvurderingslovens § 21. Klaptilladelsen må allerede af den grund anses for at være ugyldig.

Klager har desuden anført, at Miljøstyrelsen ikke har foretaget en egentlig vurdering af de samlede kumulerende effekter på miljøet, men alene på dybdeforhold i relation til sejlads.

Det er klagers opfattelse, at Miljøstyrelsen ikke har foretaget en væsentlighedsvurdering med en konklusion om, at en konsekvensvurdering ikke er nødvendig. Hertil har klager anført, at styrelsen ikke i tilstrækkeligt omfang har vurderet på den eventuelle påvirkning af nærliggende Natura 2000-områder, hverken i forhold til habitatområder eller havpattedyr, primært marsvin, der ligeledes er beskyttet af habitatdirektivets bilag IV. I forlængelse heraf har klager endvidere anført, at styrelsen ikke på et videnskabeligt grundlag har redegjort for, at klapningen ikke vil påvirke marsvins fødesøgning, og at der ikke driver slamfaner inden i habitatområdet vest for klappladsen.

Desuden har klager anført, at Miljøstyrelsens vurdering af, at overkoncentrationer af cadmium og antracen i klapmaterialet ikke har betydning for dyrelivet, er baseret på et ufuldstændigt og forkert beslutningsgrundlag. Hertil har klager anført, at antracen bioakkumuleres, er langsomt nedbrydeligt, og at no-effect concentration-værdier for ferskvandsorganismer ikke er fuldt ud relevante i forhold til den toxiske effekt for organismer i saltvand. Klager har videre bemærket, at cadmium i biota bl.a. er årsag til den dårlige kemiske tilstand i vandområdet.

Endelig har klager anført en række betragtninger om, at Miljøstyrelsens vurdering af mulig påvirkning af fisk, planter og dyr på havbunden er mangelfuld, at indholdet af tributyltin i delområde 5 er 50 gange højere end det øvre aktionsniveau, at styrelsen har afventet, at henholdsvis miljøkvalitetskrav for sediment og baggrundsdata (vandplandata) blev lempet, før styrelsen traf endelige afgørelse, og at det har ikke været efterprøvet, om havneslammet ud over slam fra bassin 5 kan tages på land, afvandes i geotubes eller afvandingslaguner og slutteligt deponeres.

3.5 Miljøstyrelsens bemærkninger til klagen

Under Miljø- og Fødevareklagenævnets tidligere behandling af sagen har Miljøstyrelsen til klagepunktet om manglende miljøvurdering bemærket, at klagenævnet i afgørelse af 8. april 2021 har konkluderet, at klapning ikke er omfattet af miljøvurderingslovens bilag, og at styrelsen ikke har hjemmel til at forvalte reglerne på en måde, som strider mod nævnets fortolkning. Styrelsen har desuden bemærket, at kommentaren på Miljøretlig Forskningsportal ikke har ført til, at klagenævnet efterfølgende har fundet anledning til af egen drift at genoptage sagen og varsle ændring af nævnets fortolkningspraksis.

Miljøstyrelsen har desuden anført, at koncentrationen af antracen i klapmaterialet overskrider miljøkvalitetskravet, hvorfor styrelsen har foretaget en nærmere vurdering af risikoen for, at klapningen bidrager til en merforurening. Styrelsen har ved denne vurdering anvendt de studier, der ligger til grund for fastsættelsen af det gældende miljøkvalitetskrav på afgørelsestidspunktet. Studierne viser ifølge styrelsen, at den koncentration, hvorved der kan påvises en negativ effekt på ferskvandsorganismer, er højere end den koncentration, der er målt i klapmaterialet. Dette studie er ifølge styrelsen fagligt relevant at anvende, idet miljøkvalitetskravet er fastsat på

baggrund af de samme studier med det resultat, at kvalitetskravet fremkommer med en meget høj sikkerhedsfaktor. Styrelsen har desuden bemærket, at der, siden afgørelsen er truffet, er udstedt et nyt datablad med et lempeligere miljøkvalitetskriterie for antracen.

Miljøstyrelsen har endvidere fastholdt sin vurdering af, at den tilladte klapning ikke vil have en væsentlig negativ betydning for marsvin. Styrelsen har desuden vurderet, at marsvinene i området formentlig er vant til støjpåvirkning fra skibstrafik, hvorfor der ikke forventes en væsentlig påvirkning af marsvinenes adfærd som følge af klapningen. Videre har styrelsen oplyst, at marsvinpopulationen i Bælthavet har haft en markant nedgang fra 40.000 individer til 14.000 individer målt i 2022, men at denne nedgang primært kan tilskrives bifangst af marsvin i fiskegarn.

Videre har Miljøstyrelsen anført, at der, siden afgørelsen blev truffet, er kommet en ny vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Styrelsen har bemærket, at det fremgår heraf, at en forringelse i forhold til et miljøkvalitetskrav for et miljøfarligt forurenende stof (MFS) forekommer, hvis der sker en stigning i koncentrationen af stoffet i det samlede vandområde, som vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningsstationer i det berørte overfladevandområde. Styrelsen har lagt denne forståelse af forringelsesbegrebet til grund i vurderingen. Styrelsen har hertil bemærket, at der ikke findes gængse metoder for at beregne koncentrationsstigninger på et bestemt målepunkt som følge af klapning eller opgravning. Styrelsen har brugt følgende fremgangsmetode, som ifølge styrelsen er udtryk for bedste praksis i klapsager for de i vejledningen forudsatte beregninger:

"Fremgangsmåden indebærer, at beregningen af den resulterende koncentration i sedimentmatricen efter klapning og opgravning, foretages på baggrund af den vægtede middelkoncentration af MFS i klapmaterialet, og den estimerede aktuelle sedimentkoncentration af klaprelevante MFS i vandområdet, hvor klapningen og opgravning foretages. Beregningen af koncentrationsændringen foretages ud fra den andel af sedimentet, der kan antages at ville transporteres uden for klappladsen i løbet af et år. Dette sedimentspild opblandes i opblandingsvolumet, som afhænger af bioturbationsdybden forårsaget af bunddyr og vandområdets areal. Da der endnu ikke findes et tilgængeligt værktøj til modellering af MFS gradienter, som følge af sedimentspredning og fordeling af sedimentbunden MFS, antages sedimentspildet at fordeles jævnt over hele

vandområdet uden tab af MFS til andre vandområder. Beregningsteknisk forudsættes det således, at der ikke tabes MFS til de tilstødende vandområder, men at hele sedimentspildet indgår i beregningen af koncentrationsændringen på vandområdeniveau for det vandområde, hvor klappladsen ligger, og hvor opgravningen foregår. Dette sikrer det mest konservative grundlag for beregningen, og sikre dermed at resultatet er baseret på forsigtighedsprincippet."

Miljøstyrelsen har foretaget beregninger for antracen og cadmium, som klager påpeger vil forårsage en forringelse af vandområdet ved klaping af materialet fra Flådestation Korsør. Følgende fremgår af styrelsens bemærkninger vedrørende antracen og cadmium i sediment:

"Antracen og cadmium er begge i god kemisk tilstand i vandområde 206, hvor opgravningen og klapingen forekommer. Begge stoffer var i samme tilstand på afgørelsestidspunktet. Antracen har en SKK på 0,024 mg/kg TS og en målt koncentration i vandområdet i følge vandplandata på 0,003 mg/kg TS, og Cadmium har en SKK på 3,868 mg/kg TS og en målt værdi i vandområdet på 0,37 mg/kg TS^[fodnote].

Miljøstyrelsen skal gøre opmærksom på, at SKK-værdien for antracen har ændret sig siden tilladelsen blev meddelt i 2023. I BEK nr. 796 af 13. juni 2023 er SKK for antracen blevet afhængig af den organiske fraktion (foc) og er således $0,096 \times \text{foc}$. Ved en organisk fraktion på 0,05 (5%) vil SKK være 0,0048 mg/kg TS. Siden er der i oktober 2023 offentliggjort et nyt dansk datablad for antracen med et opdateret sedimentkvalitetskriterie på $0,480 \times \text{foc}$ mg/kg TS. For vandområde 206 er foc sat til at være 0,05 og sedimentkvalitetskriteriet bliver dermed 0,024 mg/kg TS.

Koncentrationen i klapmaterialet på 0,032 mg /kg TS overholder således ikke det senest opdaterede SKK.

Er et MFS i god kemisk tilstand, som er tilfældet i nærværende sag, skal det sikres, at klapingen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets tilstand ved en væsentlig koncentrationsstigning. Miljøstyrelsen lægger til grund, at en væsentlig koncentrationsstigning forekommer ved en gennemsnitlig årlig beregnet koncentrationsstigning i sedimentmatricen, på mere end 5% af sedimentkvalitetskravet tillagt den aktuelle koncentration. Samme kriterie lægges også til grund i Miljøstyrelsens vedledende FAQ 51 for afgørelser omfattet

af bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder.

For vandområde 206 viser beregningerne, at stofferne antracen og cadmium resulterer i en koncentrationsstigning der overholder en væsentlig koncentrationsstigning på 5% af SKK tillagt den aktuelle koncentration, da den kemiske tilstandsvurdering for stoffet i vandområdet er sat til at være god (Tabel 1)."

Det er herefter fortsat Miljøstyrelsens vurdering, at opgravning og klapning ikke medfører yderligere forringelser af den kemiske tilstand i vandområde 206, ligesom opgravningen og klapningen ikke er til hinder for, at vandområdet opfylder miljømålet om god kemisk tilstand for klaprelevante miljøfarlige forurenende stoffer.

3.6 Nye oplysninger under den oprindelige klagesags behandling

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har under den tidligere behandling af sagen den 29. november 2024 anmodet Miljøstyrelsen om at redegøre nærmere for beregningen af, at klapningen ikke vil føre til et fald i tilstandsklassen for klaprelevante miljøfarlige forurenende stoffer, herunder antracen og cadmium, i vandområde 206, samt oplyse hvilket udgangspunkt beregningerne tager afsæt i samt redegøre herfor.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har endvidere anmodet styrelsen om at redegøre for de tilladte klappingers mulige kumulerende effekt på den kemiske tilstand i vandområde 206, herunder oplyse hvad den beregnende koncentration af miljøfarlige forurenende stoffer vil være i vandområde 206, når alle aktuelle klappinger bliver taget i betragtning.

Miljøstyrelsen har den 10. december 2024 fremsendt høringssvar. Heri har styrelsen forklaret det tekniske grundlag for beregningen af koncentrationsændringer samt de miljøfaglige antagelser, som styrelsen har lagt til grund som følge af manglende konkrete tilstandsvurderinger og manglende miljøkvalitetskrav i sediment.

For kvalitetselementer, der er i god kemisk tilstand, har Miljøstyrelsen anført, at det skal sikres, at klapningen ikke medfører en forringelse af

overfladevandområdets tilstand ved en væsentlig koncentrationsstigning. Styrelsen har lagt til grund, som det også fremgår af Miljøstyrelsens FAQ-vejlednings svar på spørgsmål 51 (FAQ 51),^[17] at en væsentlig koncentrationsstigning forekommer ved en gennemsnitlig årlig beregnet koncentrationsstigning i sedimentmatricen på mere end 5 % af miljøkvalitetskravet for sediment tillagt den aktuelle koncentration.

Om beregningsmetoden for at finde frem til den aktuelle koncentrationsstigning som følge af den tilladte klappning har Miljøstyrelsen anført, at koncentrationsændringen ved klappning beregnes ud fra koncentrationen af miljøfarlige forurenende stoffer i klappmaterialet samt den aktuelle koncentration af miljøfarlige forurenende stoffer i vandområdet, hvor klappningen finder sted. Om beregningen af koncentrationsændringen fremgår følgende:

"Koncentrationsændringen beregnes som en middelværdi af koncentrationen over hele vandområdet, hvor det antages at sedimentspildet fra klappningen over et år, fordeles jævnt over hele vandområdet, uden tab af miljøfarlige stoffer til andre vandområder. Ved beregning af koncentrationsændring under og efter klappningen antages der konservativt, at 25% af klappmaterialet fordeles jævnt i hele vandområdet efter et år. De resterende 75% af klappmaterialet forventes af blive inden for klapppladsen, hvor koncentrationen af MFS inden for dette afgrænsede areal vil svare til koncentrationen i det klappmateriale der forbliver på pladsen. Evt. koncentrationsændringer for et konkret MFS, inden for klapppladsens areal, vurderes ikke at kunne detekteres uden for området, heller ikke på nærliggende NOVANA-målepunkter og har ingen betydning for det samlede vandområdes tilstand eller mulighed for målopfyldelse.

Det momentane spild under klappning er mellem 1 og 10% afhængig af dybde, klappfartøj og sedimentsammensætning^[fodnote], og herefter vil der ske en resuspension af sediment, som vil blive videreført i vandområdet. Et samlet spild og resuspension er sat til 25% over et år, hvilket er et konservativt estimat.

Koncentrationsændringen beregnes herefter som en middelværdi for hele vandområdet, under antagelse af jævn fordeling af sedimentspildet. Derfor er afstanden til reelle overvågningsstationer i vandområdet i praksis underordnet, da et hvert punkt inden for vandområdet, der er uden for klapppladsen, teknisk set udgør et repræsentativ målepunkt. Denne antagelse er nødvendig, da det som nævnt ikke er muligt, at lave konkrete beregninger af repræsentative koncentrationsstigninger i enkelte målepunkter som følge af genplacering af sediment."

Miljøstyrelsen har herefter foretaget konkrete beregninger for at finde frem til risikoen for, at den tilladte klapning medfører yderligere forringelse i vandområde 206.

Om den konkrete beregningsmetode fremgår følgende:

"For sedimentspildet fra klapningen (25% af den klappede mængde) beregnes en koncentrationsændring i vandområdet med et opblandingsvolumen, der afhænger af vandområdets størrelse på 1217,93 km² og bioturbationsdybden. I nærværende sag antages bioturbationsdybden at være 5 cm, samme værdi er anvendt i FAQ 44^[fodnote]. Koncentrationen af MFS efter klapning, beregnes fra volumen af 33.250 m³ opgravningsmateriale (hele mængden fratrasket 5% spild fra optagningen) med vægtet koncentration af MFS, og det resterende opblandingsvolumen i vandområdet, med den aktuelle sedimentkoncentration af MFS i vandområdet."

Miljøstyrelsen har oplyst, at beregningerne viser, at den resulterende koncentration af cadmium og antracen efter klapning vil være uændret, hvorefter koncentrationen fortsat udgør henholdsvis 0,370 mg/kg TS (cadmium) og 0,0030 mg/kg TS (antracen). Det er herefter styrelsens vurdering, at klapningen ikke vil medføre forringelse af den kemiske tilstand i vandområde 206 eller være til hinder for, at vandområdet opfylder miljømålet om god kemisk tilstand for antracen og cadmium.

I relation til spørgsmålet vedrørende Miljøstyrelsens beregning af de kumulerende effekter, har styrelsen bemærket, at i vandområder, hvor der ikke er foretaget tilstandsvurderinger i sedimentmatricen for klaprelevante miljøfarlige forurenende stoffer, men hvor der er foretaget tilstandsvurdering i biotricen, antages samme tilstand i sediment som i biota. Dette er ifølge styrelsen nødvendigt, fordi der ikke findes fagligt forsvarlige og anerkendte metoder til at beregne koncentrationsændringer i biota eller vandmatricen som følge af påvirkning med miljøfarlige forurenende stoffer ved sedimenthåndtering.

Miljøstyrelsen har ud fra beregningerne konkluderet, at de kumulerende effekter fra samtlige klapninger i vandområde 206 ikke vil medføre en forringelse af den kemiske tilstand i vandområde 206, ligesom klapningerne ikke vil hindre, at vandområdet opfylder miljømålet om god kemisk tilstand. Styrelsen har anført, at beregningerne af koncentrationsændringen for en række miljøfarlige forurenende stoffer, herunder antracen og cadmium, viser, at

miljøkvalitetskravene i sediment ikke bliver overskredet som følge af de tilladte klapninger. Det fremgår bl.a. af beregningerne, at cadmiumkoncentrationen fortsat er beregnet til 0,370 mg/kg TS, og at antracenkoncentrationen har en stigning på det tredje ciffer, fra 0,00300 mg/kg TS til 0,00302 mg/kg TS. Miljøkvalitetskravet for henholdsvis cadmium og antracen i vandområde 206 på 3,868 mg/kg TS og 0,00984 mg/kg TS er således fortsat overholdt.

3.7 Nye oplysninger under den fornyede behandling af klagesagen

I forbindelse med Miljø- og Fødevareklagenævnets fornyede behandling af sagen, har nævnet den 26. februar 2025 anmodet Miljøstyrelsen om at oplyse, hvorfor klaptilladelserne til Næstved Havn og Masnedsund Havn ikke er medtaget i redegørelsen for mulige kumulerende effekter. I det omfang, at de to nævnte klaptilladelser er eller burde være indgået i styrelsens vurdering af kumulerede effekter i forbindelse med tilladelsen til Flådestation Korsør, har nævnet anmodet om, at styrelsen redegør for betydningen af disse klaptilladelser for den samlede påvirkning af vandområde 206. Nævnet har herunder bedt styrelsen om at oplyse, hvad den beregnede koncentration af miljøfarlige forurenende stoffer vil være i vandområde 206, når alle de relevante klapninger er taget i betragtning.

Miljøstyrelsen har den 6. marts 2025 bemærket, at styrelsen i høringssvar af den 10. december 2024 har inddraget alle relevante klaptilladelser i beregning af de kumulerende effekter af vandområde 206, og at styrelsen har lagt til grund, at de relevante klaptilladelser omfatter de tilladelser, som sammen med tilladelsen til Flådestation Korsør potentielt kan få kumulerende virkning i vandområdet, når Flådestationens klaptilladelse tages i brug. Styrelsen har uddybet, at de klaptilladelser, der er medtaget i vurderingen af de kumulerende effekter, er de tilladelser, der er aktuelt gældende, hvormed tilladelser meddelt efter styrelsens tilladelse til Flådestationen er medtaget, hvorimod tilladelser der efterfølgende er udløbet, ikke er medtaget.

Videre har Miljøstyrelsen anført, at klaptilladelserne til Næstved Havn og Masnedsund Havn udløb henholdsvis den 19. september 2024 og den 12. november 2024, hvormed begge tilladelser var udløbet på tidspunktet for styrelsens høringssvar af den 10. december 2024. Tilladelserne skal herefter

ifølge styrelsen ikke indgå i de opdaterede beregninger af de kumulerende effekter til brug for vurdering af klagesagen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har telefonisk den 14. marts 2025 anmodet Miljøstyrelsen om at redegøre for, hvorfor der ifølge styrelsen ikke er kumulerende effekter på vandområde 206, når klaptilladelserne fra Næstved Havn, Masnedsund Havn og øvrige aktiviteter i vandområdet tages med i vurderingen.

Miljøstyrelsen har den 2. april 2025 fremsendt høringssvar. Styrelsen har indledningsvist oplyst, at klaptilladelsen til Skælskør Sejlrende er medtaget i styrelsens opdaterede beregninger, idet klager har fremhævet, at denne tilladelse også burde være medtaget, til trods for, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet ikke har efterspurgt oplysninger fra denne tilladelse.

Miljøstyrelsen har endvidere anført, at styrelsen fastholder vurderingen af, at der ikke vil ske forringelse i forhold til gældende miljøkvalitetskrav, og at vurderingen er fagligt retvisende og baseret på bedst tilgængelig og relevant viden. Styrelsen har endvidere fastholdt, at afgrænsningen af aktiviteter og klapmængder i de tidligere fremsendte beregninger er fagligt velbegrundet, og at vurderingerne er udtryk for et absolut worst-case scenarie.

For så vidt angår klaptilladelsen til Næstved Havn har Miljøstyrelsen oplyst, at tilladelsen ikke har været udnyttet, og at klaptilladelsen til Masnedsund Havn kun er udnyttet med 1.300 m³. Hertil har styrelsen anført, at hvis disse klaptilladelser indgik i vurderingen af de kumulerende effekter, ville konklusionen ikke blive ændret. Det er ligeledes styrelsens opfattelse, at det i den konkrete sag ville være en overestimering af de kumulerende konsekvenser, hvis historiske klapninger medtages i de beregninger, der ligger til grund for konklusioner om risiko for forringelse i forhold til gældende miljøkvalitetskrav.

Miljøstyrelsen har anført, at beregningerne af de kumulerende påvirkninger er foretaget med en tidsmæssig saglig og forsvarlig afgrænsning af, hvilke klapmængder der bør indgå i beregningerne. Styrelsen har som begrundelse herfor anført tre forhold:

"a) Ved klapning sker der en omfordeling af sediment og tilhørende MFS (miljøfarlige forurenende stoffer), som i vidt omfang allerede indgår i de marine økosystemer og den løbende omfordeling som følge af naturlige havstrømme og vejrlige hændelser. Klapning er, i modsætning til løbende udledninger fra f.eks.

spildevandsudledninger, en tidsbegrænset aktivitet, hvor MFS ophvives midlertidig i forbindelse med flytningen af sedimentet inden det konsolideres og implementeres i havbunden igen. MFS, der frigøres til vandsøjlen fra det sediment, som stofferne er bundet til, vil ligeledes i en periode efter klappning være tilgængelig for påvirkning af matricerne vand og biota indtil det igen til sidst ender i sedimentmatricen. Miljøstyrelsen antager almindeligvis, at sediment der klappes konsolideres på havbunden igen efter ca. et år. Herefter indgår sedimentet i de naturlige sedimentstrømme. De væsentligste miljøeffekter, herunder kumulative effekter fra klappning sker derfor først og fremmest i en periode på ca. ét års tid efter klappningen.

b) Ved fastsættelsen af værdien af et miljøkvalitetskriterie (som senere vedtages som bindende miljøkvalitetskrav) tages viden om stoffets ophobningstendenser med i betragtning. Dvs. den fastsatte værdi tager højde for stoffets bioakkumulerende tendenser, således at overholdelse af den fastsatte værdi formodes at beskytte mod bioakkumulation ved løbende tilførsel af stoffet over tid. Ved utilstrækkelig viden om risiko for bioakkumulation anvendes betydelige sikkerhedsfaktorer når værdien for stoffet fastsættes i de danske datablade.¹ Nogle stoffer nedbrydes naturligt over en forholdsvis kort periode, mens andre forbliver i miljøet. I hvilket omfang tidligere gennemførte klappingers MFS-bidrag, bør tages i betragtning i fbm. kumulative vurderinger afhænger således af hvilket stof, der i den konkrete sag kan være problematisk og hvor lang tid der går mellem den tidligere klappning og den klappaktivitet, som sagen vedrører. I den vurdering indgår viden om tendenser for udviklingen af koncentrationen af stofferne i havmiljøet. I den konkrete sag giver hverken data om de relevante stoffers udviklingstendenser eller aktuelle stofforekomster anledning til at medtage tidligere klappinger i de kumulative vurderinger.

c) Endelig bør det også som et helt centralt element fremhæves, at historiske påvirkninger med MFS i forvejen er afspejlet i den gældende tilstandsvurdering (den aktuelle koncentration), og indgår således allerede i beregningsgrundlaget. Hvis historiske aktiviteter medtages i egentlige beregninger for kumulative påvirkninger i fbm. gennemførelse af fremtidige klappaktiviteter, vil de historiske MFS bidrag figurere dobbelt i beregningerne, og dermed give et misvisende beregningsresultat."

I forhold til andre aktiviteter i vandområde 206, som burde være medtaget i vurderingen af de kumulerende påvirkninger, har Miljøstyrelsen bemærket, at hvorvidt disse aktiviteter skal indgå i vurderingen, dels forudsætter, at

aktiviteterne har potentiale til at indebære en negativ påvirkning af de samme kvalitetselementer, for hvilke der også er risiko for negativ påvirkning som følge af klapning, dels at det inden for rimelige undersøgelser faktisk har været muligt at fremskaffe relevante data vedrørende sådanne aktiviteter til brug for beregningerne.

Miljøstyrelsen har oplyst, at der er én gældende bypass-tilladelse i vandområde 206. Styrelsen har hertil bemærket, at sådanne tilladelser kun kan meddeles, hvis klapvejledningens værdier for nedre aktionsniveau er overholdt. Det betyder, at det sediment, der genplaceres på bypass-pladsen, kan forventes at have koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer, som svarer til det aktuelle baggrundsniveau. Det er derfor styrelsens vurdering, at der ikke er risiko for, at klapaktiviteten sammen med bypass-aktiviteter kan føre til forringelse af vandområdet i forhold til gældende miljøkvalitetskrav.

Miljøstyrelsen har videre oplyst, at der er tre gældende råstofindvindingsstilladelser til indvindingsområder i vandområde 206, alle tilladelser af ældre dato, og som ikke indeholder oplysninger om påvirkning med miljøfarlige forurenende stoffer. Det er styrelsens vurdering, at det er fuldt ud forsvarligt at lægge til grund, at stofkoncentrationen i sedimentet i indvindingsområdet er på niveau med det aktuelle baggrundsniveau i vandområdet, og styrelsen forventer derfor ikke, at der vil være kumulerende påvirkninger fra råstofindvindingerne i forhold til risiko for negative koncentrationsændringer af stoffer med miljøkvalitetskrav i vandområde 206.

Endeligt har Miljøstyrelsen oplyst, at der er seks havbrug i vandområde 206, men at styrelsen har vurderet, at der ikke er risiko for kumulerende påvirkning med klapning i forhold til gældende miljøkvalitetskrav. Dette skyldes ifølge styrelsen, at stoffer der udledes fra havbrug er forskellige fra stoffer, der typisk vil kunne findes i forhøjede koncentrationer ved klapning. Styrelsen har ingen formodning for, at forskellige medicinske stoffer og kobber, som udledes fra havbrug, er at finde i det sediment, som klappes på klappladser i vandområde 206. I forhold til kobberindholdet i klapsedimentet fra alle klaptilladelser, som indgår i beregningerne, er koncentrationen lavere end nedre aktionsniveau og væsentligt lavere end den PNEC-værdi, der anvendes i beregningerne.

Det fremgår af Miljøstyrelsens beregninger af de kumulerende effekter, at den samlede klapmængde indeholder en koncentration af cadmium på 0,45 mg/kg TS, hvilket ikke overskrider miljøkvalitetskravet for antracen i sediment på 3,868 mg/kg TS. Den samlede klapmængde indeholder ifølge styrelsen en

koncentration af antracen på 0,0650 mg/kg TS, hvilket overskrider miljøkvalitetskravet for antracen i sediment på 0,0048 mg/kg TS. Ifølge styrelsens beregninger vil koncentrationen af cadmium og antracen i vandområde 206 efter endt klapning fortsat vil være henholdsvis 0,370 mg/kg TS og 0,003 mg/kg TS.

4. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

4.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, 1. pkt., i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle følgende forhold:

1. Om klapning er omfattet af reglerne i miljøvurderingsloven.
2. Påvirkning af vandområde 206.
3. Påvirkning af vandområde nr. 116 og 162.
4. Påvirkning på bilag IV-arten marsvin.
5. Tilladelsens gyldighedsperiode.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at nævnet ved behandlingen af klager over afgørelser efter havmiljøloven kun kan tage stilling til forhold, der er omfattet af havmiljølovgivningen. Nævnet tager derfor ikke stilling til klagepunktet vedrørende muligheden for deponering på land, afvanding i geotubes eller afvandingslaguner.

Efter Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering er der ikke med klagen i øvrigt fremkommet forhold, der kan føre til ændring af Miljøstyrelsens afgørelse.

4.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

4.2.1 Indledende bemærkninger

Havmiljølovens § 25 indeholder et generelt forbud mod dumpning af stoffer eller materialer, bortset fra dumpning af optaget havbundsmateriale.

I henhold til havmiljølovens § 26, stk. 1, kan miljøministeren meddele tilladelse til dumpning af optaget havbundsmateriale. Denne beføjelse er delegeret fra miljøministeren til Miljøstyrelsen.[\[18\]](#)

I vurderingen af en ansøgning om tilladelse til dumpning af optaget havbundsmateriale skal indgå de forhold og hensyn, der er anført i havmiljølovens bilag 1, jf. lovens § 26, stk. 2. Der må kun meddeles tilladelse til dumpning af havbundsmateriale, såfremt havbundsmaterialet vurderes at indeholde uvæsentlige mængder og koncentrationer af de i bilag 2 nævnte stoffer og materialer, og såfremt disse ikke er tilført havbundsmaterialet med henblik på bortskaffelse, jf. havmiljølovens § 26, stk. 3.

Miljøstyrelsen kan i henhold til havmiljølovens § 26, stk. 4, til brug for vurderingen i stk. 2 og stk. 3 stille krav om, at ansøgeren for egen regning lader foretage analyser af havbundsmaterialet, herunder udarbejder en miljøkonsekvensvurdering.[\[19\]](#)

Tilladelse til dumpning af havbundsmateriale skal i henhold til havmiljølovens § 27, stk. 1, være tidsbegrænset og angive, hvilke stoffer eller materialer, der omfattes af tilladelsen, den samlede mængde, positionen for dumpningen og tilladelsens udløbsdato. Endvidere kan der i tilladelsen stilles vilkår om bl.a. fremgangsmåden, herunder om optagning og udlægning, tilsyns- og sikkerhedsforanstaltninger og indberetning.

Havmiljølovens bilag 1 indeholder en liste over forhold, der skal vurderes i forbindelse med behandling af en ansøgning om tilladelse til klappning, herunder bl.a. relevante sedimentforhold på klapplassen, beskrivelse af relevante vandforhold, herunder spredning (f.eks. strøm og tidevand), og klappmaterialets fysiske, kemiske, biokemiske og biologiske egenskaber. Derudover fremgår det, at det generelt skal overvejes, om der er tilstrækkeligt videnskabeligt grundlag for en vurdering af følgerne af den ansøgte klappning.

Administrationen af klaptilladelser er nærmere reguleret i klappbekendtgørelsen, [\[20\]](#) der er udstedt bl.a. med hjemmel i havmiljølovens § 28.

Miljøstyrelsen skal i henhold til klappbekendtgørelsens § 7, stk. 1, foretage en vurdering af sedimentets eller oprensings- og uddybningsmaterialernes forureningsgrad. I det omfang oprensings- og uddybningsmaterialer ikke skal videreføres ved bypass eller nyttiggøres, tager Miljøstyrelsen i henhold til bekendtgørelsens § 7, stk. 4, stilling til, om der skal gives tilladelse til klappning.

Miljøstyrelsen kan i henhold til bekendtgørelsens § 10 fastsætte en række vilkår i tilladelsen til klapning, herunder om optagnings- og klapmetode, jf. § 10, stk. 2, nr. 6 og nr. 7.

4.2.2 Ad 1) Om klapning er omfattet af reglerne i miljøvurderingsloven

Miljøstyrelsen har den 7. juli 2023 meddelt tilladelse til Flådestation Korsør til klapning af 35.000 m³ oprensningsmateriale på en klapplads i Smålandfarvandets åbne del. Tilladelsen udgør samtidig en indirekte afgørelse om, at det ansøgte projekt ikke er omfattet af reglerne i miljøvurderingsloven og derfor ikke skal screenes.

Klager har i sagen anført, at klapning af havbundssediment må betragtes som et projekt til bortskaffelse af affald i henhold til miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 11, litra b, hvorfor projektet burde have været screenet efter miljøvurderingslovens § 21.

Efter miljøvurderingslovens § 2, stk. 1, nr. 2, finder loven anvendelse på projekter omfattet af bilag 1 og 2, jf. dog § 4. Bilag 1 og 2 til miljøvurderingsloven angiver dermed udtømmende, hvilke projekter der er eller kan være omfattet af krav om miljøvurdering.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at klapning i sig selv ikke er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 eller 2.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker, at klapning endvidere ikke er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 11, litra b, om anlæg til bortskaffelse af affald. Det fremgår således af artikel 2, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF om affald og op ophævelse af visse direktiver (herefter affaldsrammedirektivet), at direktivet ikke omfatter sedimenter, der flyttes inden for overfladevand med henblik på forvaltning af vand og vandveje eller for at forhindre oversvømmelse eller afbøde virkningerne af oversvømmelse og tørke eller landindvinding, hvis det bevises, at sedimenterne er ikke-farlige.

EU-Kommissionen har udarbejdet en vejledning til fortolkning af affaldsrammedirektivet.^[21] Generelt om undtagelserne i affaldsrammedirektivets artikel 2 fremgår det, at:

“A distinction must be drawn between exclusions, on the one hand, and either specific rules for particular instances or the management of particular categories of waste as laid down in specific EU Directives that are supplementary to the WFD [affaldsrammedirektivet], as provided for in Article 2(4) WFD. These Directives on waste treatment operations or on waste streams complement the WFD in their scope. With regard to the WFD, each specific directive has *lex specialis* status. In cases where the definitions in these Directives depart from those in the WFD (see e.g. the definition of ‘treatment’ in the ELV Directive 2000/53/EC, or the definition of ‘recycling’ in the Packaging Directive 94/62/EC), the definitions of the specific directives apply.^[Footnote] The WFD, however, applies in all cases that are not subject to an exhaustive rule or other exclusion by a specific Directive.”

Det fremgår ikke af VVM-direktivet, at affaldsrammedirektivets undtagelser ikke finder anvendelse på direktivet.

Af EU-Kommissionens vejledning til fortolkning af affaldsrammedirektivet fremgår særligt om direktivets artikel 2, stk. 3:

“2.6 Dredging sediments exclusion (Article 2(3) WFD)

2.6.1 Subject and background

The exclusion of Article 2(3) WFD relates ‘without prejudice to obligations under other relevant Community legislation’ to ‘sediments relocated inside surface waters for the purpose of managing waters and waterways or of preventing floods or mitigating the effects of floods and droughts or land reclamation (...) if it is proved that the sediments are non-hazardous’.

Obligations under other Community legislation, namely arising from the Water Framework Directive, are not affected by the exclusion.

2.6.2 Requirements for sediments

Non-hazardous dredging sediment is excluded from the scope of the WFD only where it is put elsewhere within surface waters for the purposes (only) of:

- managing waters and waterways;
- preventing floods;
- mitigating the effects of floods and droughts; or
- land reclamation.

Excluded is sediment from dredging. Thus, the exclusion for the purpose of managing waters, etc. applies not to the dredging but to the relocation of the sediment. If sediments are further used outside water bodies, the criteria for exclusion under Article 2(3) WFD are not fulfilled and waste management legislation applies. In all cases the sediments must be nonhazardous, taking into account the criteria of Article 3(2) WFD."

Klapning er defineret i klapbekendtgørelsens § 2, nr. 3, som dumpning af oprensnings- og uddybningsmateriale.

Oprensnings- og uddybningsmateriale er i bekendtgørelsens § 2, nr. 4, defineret som havbundsmateriale, der fremkommer ved oprensning eller uddybning af havne og sejlrender, eller når der i andre tilfælde er brug for oprensning eller uddybning på søterritoriet, jf. § 20 c i lov om råstoffer. Dette omfatter alle tilfælde, hvor der er behov for at fjerne havbundsmateriale for at vedligeholde eller forøge vanddybden eller for at anbringe et anlæg mv. på havbunden, og hvor fjernelsen er tilladt, jf. § 16 a, stk. 1, nr. 4, i lov om kystbeskyttelse mv., § 2, stk. 2, i lov om havne, eller lovgivningen i øvrigt.

Klapning forudsætter i henhold til havmiljølovens § 26, stk. 3, at havbundsmaterialet vurderes at indeholde uvæsentlige mængder og koncentrationer af de miljøfarlige stoffer og materialer, der er anført i lovens bilag 2.

Affaldsrammedirektivets artikel 2, stk. 3, sammenholdt med reglerne i havmiljøloven og klapbekendtgørelsen må derfor efter Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering forstås sådan, at oprensnings- og uddybningsmateriale, der klappes i henhold til havmiljølovens § 26, er undtaget fra affaldsrammedirektivet, hvorfor der ikke kan være tale om anlæg til bortskaffelse af affald. Det er endvidere nævnets vurdering, at undtagelsen efter affaldsrammedirektivet også finder anvendelse på affaldsbegrebet, som dette er anvendt i VVM-direktivet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker herudover, at klapning heller ikke er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 10, litra l, om opfyldning på søterritoriet, da der ved opfyldning efter dette bilagspunkt alene skal forstås opfyldning med henblik på landindvinding, hvilket der ikke er tale om i den konkrete sag.^[22]

4.2.3 Ad 2) Påvirkning af vandområde 206

Det fremgår af vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge forringelse af tilstanden for alle overfladevandområder.

Vandrammedirektivets bestemmelser er bl.a. implementeret i lov om vandplanlægning.^[23] Med hjemmel i denne lov er indsatsbekendtgørelsens § 8 bl.a. fastsat.^[24]

Det fremgår af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, at statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen ved administration af lovgivningen i øvrigt skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevand-områder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster,^[25] ikke forhindres.

Det følger af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, at myndigheden kun kan træffe afgørelser, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand, og ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Det følger af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 5, at i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter bestemmelsens stk. 2-4, skal omfanget af den samlede påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandforekomsten fra øvrige kilder, herunder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter, tages i betragtning.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet konstaterer, at det af vandplandata.dk for vandområdeplanerne for 2021-2027 fremgår, at den samlede kemiske tilstand for vandområde 206 Smålandsfarvandet, indre del er ikke-god, idet miljøkvalitetskravet for bly, kviksølv og cadmium i biota er overskredet. Nævnet konstaterer endvidere, at det af de revurderede data på vandplandata.dk for vandområdeplanerne for 2021-2027 fremgår, at vandområde 203 fortsat er i ikke-god tilstand, og at miljøkvalitetskravet for nikkel i sediment nu ligeledes er overskredet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer videre, at miljøkvalitetskravet for antracen har ændret sig siden Miljøstyrelsen traf afgørelse den 7. juli 2023. Styrelsen har med baggrund i bekendtgørelse nr. 796 af 13. juni 2023 og nyt dansk datablad for antracen fra oktober 2023 anført, at miljøkvalitetskravet for antracen i sediment er 0,00984 mg/kg TS.

Herefter konstaterer Miljø- og Fødevareklagenævnet, at hverken cadmium- eller antracenkoncentrationen i vandområde 206 overskrider miljøkvalitetskravene i sediment, men at koncentrationen af antracen i klapningsmaterialet overskrider miljøkvalitetskravet for sediment i vandområde 206. For cadmium overskrider koncentrationen i klappmaterialet ikke miljøkvalitetskravet for sediment i vandområde 206.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Miljøstyrelsens vurdering af, at der ikke som følge af den tilladte klappning vil ske et fald i tilstandsklasse for klapprelevante miljøfarlige forurenende stoffer, herunder antracen og cadmium, hvorfor klappningen ikke vil medføre en forringelse af den kemiske tilstand i vandområde 206, og dermed ikke vil være til hinder for opfyldelsen af målet om god kemisk tilstand i vandområdet. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at miljøkvalitetskravene i vandområde 206 med klappningen ikke bliver overskredet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at klager har anført, at Miljøstyrelsens vurdering af kumulerende effekter på den pågældende klappads er utilstrækkelig, og at styrelsen ikke har medtaget alle relevante klaptilladelser i vurderingen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at det af Miljøstyrelsens bemærkninger af 2. april 2025 fremgår, at styrelsen i vurderingen af de kumulerende effekter har medtaget i alt 19 klaptilladelser til vandområde 206, herunder klappmaterialet fra Næstved Havn, Masnedsund Havn og Skælskør sejlrende. Idet klaptilladelsen til Næstved Havn ikke har været udnyttet, indgår klappmaterialet herfra dog med 0 m³.

Herefter konstaterer Miljø- og Fødevareklagenævnet, at når alle relevante klaptilladelser tages i betragtning, overskrider hverken cadmium- eller antracenkoncentrationen i vandområde 206 miljøkvalitetskravene i sediment, idet cadmiumkoncentrationen fortsat er 0,370 mg/kg TS og antracenkoncentrationen er 0,003 mg/kg TS. Nævnet konstaterer dog, at koncentrationen af antracen i klapningsmaterialet på 0,0650 mg/kg TS

overskrider miljøkvalitetskravet for antracen i sediment på 0,00984 mg/kg TS i vandområde 206. For cadmium overskrider koncentrationen i klapmaterialet på 0,45 mg/kg TS ikke miljøkvalitetskravet for cadmium i sediment på 3,686 mg/kg TS i vandområde 206.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke anledning til at tilsidesætte Miljøstyrelsens vurdering af, at de kumulerende effekter af alle tilladte klapninger til klappladser i vandområde 206 ikke vil medføre en forringelse af den kemiske tilstand i vandområde 206, ligesom klapningerne ikke er til hinder for, at vandområdet opfylder miljømålet om god kemisk tilstand for klaprelevante stoffer. Nævnet har ved vurderingen forudsat, at de kumulerende effekter skal vurderes på baggrund af alle *relevante* klaptilladelser i vandområde 206, og ikke alene de aktuelle klaptilladelser. Nævnet har videre lagt vægt på, at når de kumulerende effekter af alle relevante klaptilladelser inddrages i vurderingen, vil der for kvalitetselementerne antracen og cadmium, som er i god kemisk tilstand i sediment i vandområde 206, ikke ske en overskridelse af miljøkvalitetskravet i sediment.

4.2.4 Ad 3) Påvirkning af Natura 2000-område nr. 116 og 162

Det følger af habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1, 1. pkt., jf. § 7, stk. 11, nr. 1,^[26] at der før der træffes afgørelse om tilladelse efter havmiljølovens § 26, stk. 1, skal foretages en vurdering af, om det ansøgte projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Hvis myndigheden vurderer, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der i henhold til habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet, kan der ikke meddeles tilladelse, dispensation eller godkendelse til det ansøgte.

Vurderingerne efter bestemmelsens stk. 1 og 2 skal fremgå af afgørelsen, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 4.

Bestemmelsen i habitatbekendtgørelsens § 6 implementerer bl.a. habitatdirektivets artikel 6, stk. 3,^[27] der har følgende ordlyd:

"Stk. 3. Alle planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. På baggrund af konklusionerne af vurderingen af virkningerne på lokaliteten, og med forbehold af stk. 4, giver de kompetente nationale myndigheder først deres tilslutning til en plan eller et projekt, når de har sikret sig, at den/det ikke skader lokalitetens integritet, og når de - hvis det anses for nødvendigt - har hørt offentligheden."

EU-Domstolen fortolker bestemmelsen sådan, at myndigheden skal foretage en vurdering af, om det kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke den udpegede lokalitets gunstige bevaringsstatus væsentligt (væsentlighedsvurdering). Hvis en sådan påvirkning på baggrund af objektive kriterier ikke kan udelukkes, skal der, såfremt projektet ønskes fremmet, foretages en nærmere vurdering (konsekvensvurdering).^[28]

Om den indledende væsentlighedsvurdering har EU-Domstolen udtalt, at når en plan eller et projekt, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for en lokalitets forvaltning, risikerer at skade bevaringsmålsætningen for lokaliteten, skal planen eller projektet anses for at kunne påvirke denne lokalitet væsentligt. Bedømmelsen af nævnte risiko skal foretages i lyset af den i en sådan plan eller et sådant projekt omhandlede lokalitets særlige kendetegn og miljømæssige vilkår.^[29]

Forsigtighedsprincippet spiller en central rolle og skal anvendes både i den foreløbige vurdering af, om en plan eller et projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan antages at påvirke et beskyttet område væsentligt, og i en eventuel konsekvensvurdering.^[30]

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte Miljøstyrelsens vurdering af, at udpegningsgrundlaget i Natura 2000-område nr. 116 og 162, herunder marine naturtyper og fuglearter, ikke påvirkes væsentligt, og at der derfor ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at der i væsentlighedsvurderingen er inddraget relevant viden og tilgængelige oplysninger om udpegede arters konkrete levesteder og fødesøgningsområder samt om nærliggende marine naturtyper i forhold til øst-vestgående strømforhold og sedimentfaners mulige påvirkning. Nævnet har desuden lagt vægt på, at klapningen tidsmæssigt er begrænset og i øvrigt vurderes ikke at ville medføre varige forandringer, hvorfor de udpegede

fugle og marsvin hurtigt vil kunne genoptage fødesøgning og rast i området efter endt klapning og mulig påvirkning fra sedimentfaner. Nævnet bemærker i øvrigt, at Smålandsfarvandet i forvejen er et relativt trafikeret og dermed relativt forstyrret område.

4.2.5 Ad 4) Påvirkning på bilag IV-arten marsvin

Det følger af habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1, jf. § 7, at der ikke kan gives tilladelse efter havmiljølovens § 26, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV.

Vurderingen i forhold til bilag IV-arter skal fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 10, stk. 2.

Det fremgår af den påklagede afgørelse, at bilag IV-arten marsvin kan forekomme i området omkring klappladsen. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at den tilladte klapning ikke vil have en væsentlig negativ betydning for marsvin, idet projektet tidsmæssigt er begrænset, og da klapningen ikke vurderes at medføre langvarige forandringer på havbunden, vil både fisk og pattedyr hurtigt kunne genoptage deres færden i området efter endt klapning, og bundfaunaen forventes ligeledes at genetablere sig. Styrelsen har videre vurderet, at hverken marsvin, eller de fisk, som udgør deres fødegrundlag, vil blive påvirket i et betydeligt omfang, idet de blot midlertidigt vil flytte sig fra sedimentfanerne i den korte tid, hvor arbejdet pågår.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Miljøstyrelsens vurdering af, at projektet ikke vil medføre en beskadigelse eller ødelæggelse af den økologiske funktionalitet af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de marsvin, der måtte være i området. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at der ikke er unikke levesteder eller gydepladser for fisk nær klappladsen og dermed for fødegrundlaget for marsvin, at klapningen er tidsmæssigt begrænset, og at klapning ikke er angivet som en trussel mod bestanden af marsvin i Bælthavet.

4.2.6 Ad 5) Tilladelsens gyldighedsperiode

Idet der er tale om en tidsbegrænset tilladelse gældende i 2 år, jf. vilkår A, og klagen har opsættende virkning, jf. havmiljølovens § 53, stk. 2, ændrer Miljø- og Fødevareklagenævnet tilladelsens gyldighedsperiode svarende til en forlængelse med nævnets sagsbehandlingstid.

4.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Miljøstyrelsens afgørelse af 7. juli 2023 om tilladelse til klappning af oprensningsmateriale fra Flådestation Korsør på klappads K_033_02 i Smålandsfarvandets åbne del, med følgende ændring af vilkår A, hvor det tilføjede er anført med *kursiv*, og det bortfaldne er ~~gennemstreget~~:

"A. Tilladelsen gælder i tidsrummet ~~den 5. august 2023 til den 5. august 2025~~*den 16. april 2025 til den 16. april 2027*".

[1] Sagsnr. 23/09375.

[2] Lovbekendtgørelse nr. 147 af 19. februar 2024 om beskyttelse af havmiljøet.

[3] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet som senest ændret ved lov nr. 640 af 11. juni 2024 om ændring af lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[5] Miljø- og Fødevareklagenævnets j.nr. 22/02461.

[6] De endeligt vedtagne Natura 2000-planer 2022-2027 blev offentliggjort den 3. juli 2023. Link til planen for Natura 2000-område nr. 116:

<https://mst.dk/media/w1sltme3/n116-natura-2000-plan-2022-27-centrale-storebaelt.pdf>. Link til planen for Natura 2000-område nr. 162:

<https://mst.dk/media/1t5d3tty/n162-natura-2000-plan-2022-27-skaelskoer-fjord-og-havet-og-kysten-mellem-agersoe-og-glaenoe.pdf>. Link til planen for habitatområde nr. 149: <https://mst.dk/media/w1kgxjff/n170-natura-2000-plan-2022-27-kirkegrund.pdf>.

[7] Natura 2000-basisanalyse 2022-2027. Revideret udgave. Centrale Storebælt og Vresen. Natura 2000-område nr. 116. November 2021. Link hertil:

https://mst.dk/media/pwcffgpp/n116-revideret-basisanalyse-2022-27-centrale-storebaelt_ny.pdf.

[8] Natura 2000-basisanalyse 2022-2027. Revideret udgave. Skælskør Fjorde og havet og kysten mellem Agersø og Glænø. Natura 2000-område nr. 162. November 2021. Link hertil: <https://mst.dk/media/csup2h0g/n162-revideret-basisanalyse-2022-27-skaelskoer-fjord-og-havet-og-kysten-mellem-agersoe-og-glaenoe.pdf>.

[9] Natura 2000-basisanalyse 2022-2027. Revideret udgave. Kirkegrund. Habitatområde nr. 149. November 2021. Link hertil: <https://mst.dk/media/wo4fvds2/n170-revideret-basisanalyse-2022-27-kirkegrund.pdf>.

[10] Jf. MiljøGIS. Link hertil: <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>.

[11] Jf. bilag 2, tabel 3.1. Miljømål for Kystvande i bekendtgørelse nr. 819 af 15. juni 2023 om miljø-mål for overfladevandområde og grundvandsforekomster.

[12] Den 15. juni 2023 offentliggjorde Miljøministeriet vandområdeplanerne for tredje planperiode (2021-2027). Se herom på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside – link hertil: <https://sgavmst.dk/vandmiljoe/vandomraadeplaner/overblik-vandomraadeplanerne-2021-2027/vandomraadeplanerne-2021-2027>.

[13] Link hertil: <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3-2022>.

[14] Link til vandplandata for vandområde nr. 206 Smålandsfarvandet, åbne del: <https://vandplan-data.dk/vp3endelig2022/vandomraade/kystvande/DKCOAST206>.

[15] Se link til MiljøGIS for høring af genbesøg af vandområdeplaner 2021-2027: <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3genbesoeg2024>.

[16] Se link til Vandplandata (genbesøg af vandområdeplanerne): <https://vandplandata.dk/vp3genbesoeg2024/vandomraade>.

[17] Miljøstyrelsens "Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til overfladevand og havområder med ofte stillede

spørgsmål og svar, offentliggjort 4. april 2025".

[18] Jf. § 15, nr. 4, i bekendtgørelse nr. 1514 af 25. juni 2021 om delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsen.

[19] Jf. § 15, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 1514 af 25. juni 2021 om delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsen.

[20] Bekendtgørelse nr. 516 af 23. april 2020 om bypass, nyttiggørelse og klapning af optaget havbundsmateriale.

[21] EUROPEAN COMMISSION Guidance on the interpretation of key provisions of Directive 2008/98/EC on waste, June 2012. Link til vejledningen her: https://ec.europa.eu/environment/pdf/waste/framework/guidance_doc.pdf.

[22] Jf. afsnit 3.3.2.2 i de almindelige bemærkninger til forslag nr. L147 til Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), som fremsat den 3. marts 2016. Se desuden tilsvarende i Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 8. april 2021 i sagsnr. 18/05061.

[23] Lovbekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 om lov om vandplanlægning.

[24] Bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammet for vandområdedistrikter.

[25] Bekendtgørelse nr. 796 af 13. juni 2023 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

[26] Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

[27] Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.

[28] Jf. EU-Domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02, Waddenzee, præmis 45.

[29] Jf. EU-Domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02, Waddenzee, præmis 49.

[30] Jf. EU-Domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02, Waddenzee, præmis 44 og 58.

Lovområder:

Havmiljøloven